

יביע אומר

בראשות הרב יגאל כהן שליט"א



זמני השבת

הזמנים לפי לוח "אור החיים"

י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש	כניסה:
17:23	17:20	17:21	17:23	17:23
18:14	18:12	18:13	18:14	18:15
18:54	18:52	18:53	18:56	ר"ת:

בירושלים: לנוהגים 40 דקות 17:03

פרשת תצוה זכור

עלון מס': 358

מאמר השבוע

מאת ראש המוסדות הר"ג יגאל כהן שליט"א



אפן השמוש במדת הבטחון בנוגע לקיום המצוות

ולומר: 'אם ה' רוצה, שיתן לי את הרצון לעשות מצוה ולהמנע מעברה'. בורא עולם השאיר את הפעולה הזאת בידי האדם, וזו בעצם הבחירה החפשית שיש לכל אדם בעולם, לבחור בטוב ולהמנע מרע. הבורא יתברך אינו מתערב בזה, והרצון של אדם לעשות טוב תלוי אך ורק בו עצמו, ואסור לסמוך בזה על בורא עולם. וזהו שנקאמר (שם): "ובחרת בחיים", שיהאדם עצמו צריך להחליט ולבחור ללכת בדרך טובה. רק הסיוע של הפעולה (הפעולה השלישית), כגון קניית התפלין כדי להניח אותם או היכלת לשבת בספק וכדו' אינו תלוי בנו אלא בידי הבורא יתברך. לגבי נתינת צדקה, גם אם האדם גמר בלבו לתת צדקה, לפעמים לא יזדמן לפניו עני הגון שיוכל לקום בו את מה שהחליט. ובזה אנו צריכים לבטח על ה' יתברך שיתן לנו את הכסף לקנות את התפלין והמזוזה וכדו' וכן את הכח והיכלת לקום את המצוות.

לאחר שבאר לנו רבנו בחיי את האפן והדרך שיינהג האדם בבטחון בה' בענינים הקשורים לאשתו, בניו ובני ביתו, אוהביו ואויביו, ידידיו ומכריו, וכן האנשים הגדולים והחשובים ממנו והוא צריך את עזרתם, והקטנים הפחותים ממנו שהוא צריך לעזר להם (החלק השלישי), מבאר לנו את החלק הרביעי שהוא בעניני הדברים הקשורים למצוות שאדם עושה בגופו בלי אנשים אחרים, כגון צום, תפלה, ושיבה בספה, לולב, ציצית, שמירת השבת ומולעדים וההמנעות מעשיית עברות. וכן כל הדברים שאדם חייב לדעת ולחשב בלבו פנימה, כגון אמונה וכדו', שכל הדברים האלו הם מצוות שקשורות לאדם עצמו ולא תלויות באף אדם אחר. וכעת מבאר לנו רבנו בחיי כיצד צריכה להיות הנהגת הבטחון בה' יתברך בכל הדברים הללו.

ואם יבטח האדם על האלהים שיעזרו לו להחליט בענין עבודתו, ויאמר בלבו: 'אני זורק את הבחירה שלי על בורא עולם, שהוא יבחר עבורי את הדרך הנכונה כיצד לעבד אותו', נדאי שזו טעות, ובכך הוא סוטה מן הדרך הנכונה שהבורא יתברך רוצה מאתנו. הבורא יתברך כבר השאיר בידינו את הדרך של קיום המצוות והמניעה מעברות, כמו שנקאמר (שם): "ובחרת בחיים", שהודיע לנו שזוהי הדרך הנכונה עבורנו בעולם הזה ובעולם הבא.

כל מעשה מצוה מרכיב משלושה חלקים אם נתבונן, נראה שכל פעולה שאדם עושה בעולם יש שלושה דברים שצריכים לקרות עד שהדבר יצא לפעול: הפעולה הראשונה היא הרצון שמתעורר באדם לעשות אותה פעולה, למשל אדם שקנה דירה, שבתחלה התעורר בו הרצון לקנות את הדירה. והפעולה השנייה היא התכנון שמתכנן ומסכים בלבו לעשות אותה הפעולה, ובמשל הוא מה שאדם הסכים בלבו שהוא יקנה את הדירה ומתחיל לתכנן מהיכן יביא את הכסף לשלם עבור הדירה. והפעולה השלישית היא ההוצאה לפעול של המחשבות שלו, שזה בעצם קניית הדירה בפעול.

ואם בסופו של דבר הצליח האדם להוציא לפעול את מחשבותיו וקיים את המצוה שבחר לעשות, הוא יקבל שכר גם על המחשבה וגם על התכנון וגם על הפעולת המצוה עצמה ויהיה שכרו משולם. ואם חלילה רצה לקיים מצוה, כגון ללמד תורה או לתת צדקה, ומחמת שהיה צריך לעסק שלא ברצונו בדברים אחרים התעקב ולא הצליח להוציא את מחשבתו אל הפעול, בכל זאת, כיון שרצה לקיים את המצוה וקבל שכר מאת ה' יתברך על הרצון הטוב שהיה בלבו. וכמו שאמרנו חז"ל (ברכות ו): 'חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו כאלו עשה'. וכשם שיש שכר על הרצון לעשות טוב כך גם על הרצון חלילה לעשות רע. שאם קיים את מחשבתו ועושה את העברה, נפרעים ממנו גם על העברה וגם על המחשבה (ע' קדושין מ.). מתוך ספרו של הרב יגאל כהן "שער הביטחון".

לכל אדם מישאל נתנה האפשרות לבחירה חפשית, לבחור מעצמו את הדרך אשר בה ילך, כמו שנקאמר (דברים ל, טו): "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע". עד שאמרנו חז"ל (מכות י:): 'בדרך שאדם רוצה לילך בה מליכין אותו', בין לטוב בין לרע. אלא שקמו כל רוצה שמנהיג צאנו למקום מרעה טוב, כך גם הקב"ה אומר לנו (שם, יט): "ובחרת בחיים, למען תחיה אתה וזרעך". אלא שבדגמת הפעולה הראשונה, כאשר היא באה לאדם ברצון לעשות מצוה, כגון להתפלל או להניח תפלין וכדו', זה בעצם הבחירה החפשית שיש לאדם לרצות או לא לרצות לעשות מצוות או חלילה לעבר עברה. בפעולה זו אסור לאדם לבטח בבורא עולם

ניתן לתרום להפצת העלון ולהקדיש לעילוי נשמת \ לברכה \ רפואה \ הצלחה בטל: 03-8000770 פרטי ח-ן לתרומות: בנק מרכנתיל 17, סניף 732 חשבון 73443 ע"ש יביע אומר

אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה נא לשמור על קדושת הגליון

- מאמר השבוע
- הנהגות מרן
- שאלות ותשובות
- דוד המלך
- לאשת ההיל
- פנינים מהפרשה
- מוסר עם סיפור
- פניני הדף היומי
- שמירת הלשון

זכר למוחצית השקד ומתנות לאביונים

יום פורים

03-8000770

הנהגות מרן

רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל



עיקר הכפרה בתשובה ועסק התורה

מובא בסוף ספר מעשה רב הישן (דף ט"ז אות ל"ה) שהעיד שאחד מתלמידי די הגאון מוילנא זצ"ל שאלו על שנכשל בקרי כמעט בפשיעה רח"ל, והשיבו הגר"א שכאשר עוסק בתורה אין צריך לדאוג כלל, והראה הגר"א לאותו תלמיד בתיקוני הזוה"ק (תיקון כ"ב סוף דף ס"ו ע"א) שהחמיר מאד בעניין הזה, שצריך לסבול על עוון זה ייסורים קשים ומרורים כמוות, ואין תקנה כי אם במיתה ממש, אבל הראהו שבסוף המאמר בתיקוני הזוה"ק נמצא דבר טוב למבין, "אבל אורייתא אורח ימים מימינה" כלומר שמצלת מן המיתה, "ובשמאלה עושר וכבוד" שמצלת מן ייסורים קשים כמיתה, וסיים הגר"א שאמנם בספרי המוסר האריכו להביא חומרת העוון אך לא הביאו סיוע זה בספריהם, שאם שב בתשובה רפואתו היא בתורה שנא' בה "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר" שהיא רפואה לכל המחלות, כמו שנא' (משלי ג' ח') "ריפאות תהי לשרך ושיקוי לעצמותיך", (ע"פ הזוה"ק שם).

ועל כן אני חוכך לומר שאף מי שח"ו נפלו תפילין מידי וכדומה יכול לפדות תעניתו בתענית דיבור, ולא גרע ממה שכל הרמ"א שם שיכול לפדות תעניתו בממון. וראה למופת דורנו מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל בשו"ת יחיה דעת (ח"ד סימן נ"ו) שיעץ לרבינו עיר שחולל בה בית הכנסת שבידו על יום תענית דיבור, והביא את דברי הגר"א הנ"ל. מצינו עוד מחלוקת הפוסקים אם חתן מתענה ביום חופתו, וכתב מרן הראש"ל הגאון המפורסם מוה"ר יצחק יוסף שליט"א בספרו ליקוט יוסף (שובע שמחת ח"א בהערות פ"ג) בשם אביו מרן עט"ר רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל שיש ליעץ לחתנים להסדיר כל ענייני החתונה עד יום קודם לחופה, וביים החופה ללמוד בהתמדה בתענית דיבור, ואם אי אפשר לו להתרכז בלימודו יקרא תהלים בתענית דיבור, שמעלת התענית דיבור גדולה, ואדרבה הרי זה עדיף מתענית ממש.

והנה מה שטעם מצינו לחז"ל שתינתו תעניות דיבור, אלא רק תענית הגוף, נראה שהלשם בזה לפי שאין ב"ד גוזרים גזירה על הציבור אלא"כ רוב הציבור יכולין לעמוד בה (ב"ק ע"ט), ובתענית הגוף של יום אחד יכולין רוב הציבור לעמוד, אבל לא בתענית דיבור, שהרי רבים עוסקים לפרנסתן ומוכרחים לדבר לצורך משה ומתן וכן עם בני ביתם וכל כיוצא בזה (יינא דיוסף מהרה"ג ר' יוסף חיים סימן טוב שליט"א).

שאלות ותשובות

מאת הרה"ג יגאל כהן שליט"א



שאלה: אדם שחלם באמצע קריאת המגילה האם יצא ידי חובה?

תשובה: דעת הרבה מהפוסקים שאפילו חיסר תיבה אחת בשמיעת קריאת המגילה לא יצא ידי חובה, ודנו הפוסקים מה הדין באופן ששמע אך לא היה דעתו למה ששומע כגון שחלם וכיוצ"ב, ולהלכה נראה להחמיר שצריך לחזור ולקרוא ולא מספיק שמיעת האוזן בלבד [ענין תשובת הרשב"א ח"א סי' תסז ובדברי הלוושי שרד סי' תרצ ע"ד המג"א סק"טו ובס' מקראי קודש הררי פ"ז הערה כז].

שאלה: האם יש עדיפות להקדים משלוח מנות דווקא קודם הסעודה או שאין הבדל?

תשובה: לכתחילה ישתדל לקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים קודם מצות סעודה ומשתה, אמנם מותר לטעום אף קודם שקיים משלוח מנות או מתנות לאביונים [מועד לכל חי סי' לא אות פב ובחזו"ע עמ' קלה].

שאלה: האם מותר לאכול סוכר שנעשה בבתי חרושת של גוים או שיש בזה משום בישולי גוים?

תשובה: אף שחז"ל אסרו לאכול מאכל שבישלו גוי מכל מקום כל האיסור זה דוקא בדבר שעבר תהליך בישול רגיל משא"כ בסוכר שאינו עובר תהליך בישול רגיל אלא ע"י קיטור בזה כיון שאופן בישולו שונה חכמים לא גזרו והדבר מותר [ענין שו"ת שם אריה סי' כב ובבא"ח פרשת חקת ובהליכו"ע שם עמ' קלא].

שאלה: האם מותר לקנות שום פרסי ששוהה ימים רבים כשהוא קלוי?

תשובה: יש להקל בזה ואף שחז"ל אסרו לאכול שום או בצל קלופים שעבר עליהם הלילה מכל מקום באופן שהוא כבוש אפשר שלא גזרו חז"ל.

שאלה: אכלתי בשר ולאחר שעה וחצי שכחתי ובירחתי על עוגת גבינה ולאחר שסיימתי לבקר נזכרתי שאני בשרי מה אני צריך לעשות?

תשובה: הדין הוא שצריך להמתין בין בשר לחלב שש שעות אמנם דין זה הוא מדרבנן ואף שנוי במחלוקת ולכן אף שבודאי אין להקל לכתחילה לאכול חלב תוך שש שעות לאכילת בשר מכל מקום באופן כזה שיש חשש ברכה שאינה צריכה שהוא איסור דאורייתא לכמה מהפוסקים יטעם מעט מהאוכל כדי שלא תהיה ברכה שאינה צריכה [שו"ע י"ד סי' פט הליכו"ע ח"ז עמ' ל].

דוד המלך

מאת הרב אליהו עמר שליט"א



המלך דוד טענת הלבנה

במאמרים הקודמים התחלנו לבאר על מעלת ראש חודש, במאמר זה נדון על משמעות מיעוט הלבנה, הרי"ף (שבועות א ע"א) מבאר, שמייעוט הלבנה אינו בא לידי ביטוי רק באיבוד עוצמת המאור, אלא יש במיעוט זה משהו הרבה יותר עמוק, והוא, מכיון שכל מעשה בראשית משבחים את בורא עולם כפי שכתוב (תהלים קמח, ג) "הַלְלוּהוּ שְׁמַי וְיָרְחוֹ", ואם כן בזמן שמייעט הקדוש ברוך הוא את הלבנה מיעט בכך את יכולתה לשבח את בורא עולם. הגמרא (חולין ס ע"ב) אומרת, שדבר זה הפריע ללבנה יותר מכל, כיצד יתכן שהיא נענשת בעונש חמור למעט את יכולתה לשבח את בורא עולם, כאשר עיקר טענתה היתה עניינית ונכונה, שאין שני מלכים משתמשים בכתר אחד?

וביאר ה'חתם סופר' (תורת משה פרשת בלק), שבורא עולם הגיב בחריפות לטענת הלבנה, מפני שהיה זה מעשה עם השלכות חמורות תחת מסווה של טענה עניינית, שכבטענתה יצרה הלבנה את הקנאה הראשונה באנושות, ומכיון שהפגם היה כל כך בראשיתי (ביום הרביעי לבריאה), השפיעה הקנאה על כל האנושות שנבראה ביום הששי, ואחד הדברים

שמיעט את הלבנה. והמתבונן בדברי הגמרא אינו יכול שלא לתמוה, מדוע בורא עולם צריך לפייס את הלבנה, היה לו לומר לה שהיא התמעטה מחמת קנאתה? ועוד צריך להבין, מדוע נבחר יום ראש חודש כיום הפיוס? ומה הפיוס ללבנה בכך שבני ישראל מביאים קורבן שיכפר על עוונותיהם? וביותר, מדוע בורא עולם זקוק לכפרה?

שתי האפשרויות

על השאלה מדוע בורא עולם מדוע בורא עולם לא השיב ללבנה שהיא התמעטה מחמת קנאתה, מבאר הגאון רבי צבי פסח פרנק (שו"ת 'הר צבי', הובא ב'דף על הדף' חולין ס ע"ב), בפני בורא עולם עמדו שתי אפשרויות, כדי לבטל את טענת הלבנה, האפשרות הראשונה, להותיר את הלבנה כמאור גדול ולעשות את השמש מאור ענק, וכך תבטל טענת הלבנה שהיא והשמש שווים, וזאת מבלי לפגוע באורה של הלבנה. והאפשרות השנייה, להותיר את השמש כמאור גדול, ולמעט את אורה של הלבנה, וגם כך השמש והירח אינם שווים, אך יפגע אורה של הלבנה. לכן אם היה משיב בורא עולם ללבנה שמייעט את אורה מחמת קנאתה, היתה שואלת אותו מדוע לא בחר באפשרות הראשונה? לכן בורא עולם אמר ללבנה שהוא יפייס אותה על כך שבחר באפשרות השנייה.

ונשאלת השאלה, מדוע בחר בורא עולם את האפשרות השנייה ומיעט את הלבנה, במקום האפשרות הראשונה להגדיל את השמש? על כך במאמרים הבאים.

שהקנאה באה לידי ביטוי, היה כאשר הנחש התקנא באדם הראשון, וכפי שכתב ה'משך חוכמה' (בראשית ג, ד) שאדם הראשון היה יכול לאכול מפירות גן עדן, ובעלי החיים היו מותרים לאכול רק עשב, והנחש בחוכמתו הבין שהבדל זה נובע מחמת מעלת האדם, וקינא בו. וכתב ה'בן איש חי' (שנה ראשונה פתיחה לפרשת בראשית), שהקנאה נבעה משום דרגת אדם הראשון שהיה עטוף ב'אור מקיף' דבר שלא היה לנחש, ומכאן החלה הקנאה שבעקבותיה באה התאוה (רש"י בראשית ג, א), וזה עורר בנחש את הרצון להחטיא את האדם ולהורידו ממדרגתו הרמה. וכשמתבוננים מניין באה לעולם התכונה הרעה של הקנאה, אנו מוצאים אותה לראשונה בלבנה, ולכן אף על פי שקנאתה היתה משהו דק, מכיון שהיה זה בזמן כל כך בראשית, השריעה הקנאה על כל האנושות, עד שאנו נזקקים להשתמש בה גם לדברים חיוביים, כפי שאמרנו חכמינו (בבא בתרא כא ע"א) 'קנאת סופרים תרבה חכמה', ולכן נענשה הלבנה בעונש כה חמור שהתמעטה זכותה לשבח את בורא עולם, משום שהיא החדירה את הקנאה לעולם.

אולם בורא עולם לא השיב ללבנה שהיא נענשה מחמת קנאתה, אלא אמר ללבנה שהוא יפייס אותה, כיצד? הפיוס יהיה על ידי שעם ישראל יביאו מידי ראש חודש קורבן מיוחד לכפר על חטאתם, ובקורבנם יכפרו גם על בורא עולם

קו לימוד לגברים
בספרו של
הרב יגאל כהן שליט"א
שיעור קצר של כ-2 דקות
מידי יום

בטל: 077-4017828
שלוחה 52



משבת והלל ליה יתברך
שמונים את להודיע
כי יצא לאור הספר
"שיעורי
הרב יגאל כהן"
פרק מושבות אנוש ובנין
שנות אבות חז והטען הודיע
דוד לחיים בני: 03-8000770
א"ר דוד יאירי yabla-omer.co.il
מוסדות חסידי המזרח

לקראת הפסח - חוברת חדשה
"אפיקומן", יחד עם הספר החדש
"מעבר לסגולה" על הזרע שמשון
- הגדה של פסח ושיר השירים.

ניתן להשיג באתר
"אופקים בוקס" או

ב-138-6725-055





לאשת החיל



עד דלא ידע

חג פורים הינו חג שמח במיוחד, חג קדוש שניתן להשיג בו מתנות רבות ויקרות מהשם יתברך. שמחת הפורים שונה מהשמחה בשאר מועדי השנה. אחת ממצוות הפורים היא לקיים משתה ושמחה בשונה משאר החגים. בפורים ישנו עניין של שתיית יין עד דלא ידע, עד שלא יבחין בין "ארור המן" ל"ברוך מרדכי". דבר שלכאורה אין לו שייכות לקדושה. (ברור לכל הנשים הצדקניות ששתיית יין בצורה מוגזמת לא יאה לבת של מלך, אלא מצוות גברים היא), ומובן לעין כל כי ישנו בחג המשונה הזה, עניין מיוחד שלא קיים בשאר המועדים.

בנס פורים השתנו כל סדרי בראשית, כלל ישראל חטאו עד כדי שנחתמה עליהם גזירת שמד "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים" (מגילת אסתר ג', י"ג) ובכל זאת הקב"ה הציל אותנו בדרך פלא מיד הרשעים. הנס של פורים היה ללא השתתפות מצד בני ישראל, השם פעל לבדו והציל אותנו בידי הרחומות והאהבות. בכדי שהקב"ה יפעל בעצמו - יש להזיז את האדם היצידה. צריך להשקותו יין עד שלא ידע מימנו ושמאלו, כשהאדם בשכרות הקב"ה פועל את הנס. כל עוד האדם פיקח וחושב שהוא יכול לעשות, שהמושכות בידי, הקב"ה כביכול אומר "אני לא יכול לעבוד, אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת", רק בשעה שהאדם שיכור והוא יודע שלא יכול לעשות מאומה בעצמו - רק אז הוא יכול להרגיש שמחה עמוקה על כך שיש אחר שעושה עבורו את כל המלאכה. זהו העניין המיוחד של פורים שנשתנו בו סדרי בראשית.

(מלוקט מתוך שיחותיו של הרב שמשון דוד פינקוס זצ"ל, פורים). מוסר גדול נלמד לחיינו ולשגרת היומיום - רק ברגע שנשליך על הקב"ה את כל הדאגות שלנו הוא יפעל. ברגע שנדאג, נברר, נעשה בכל עניין כל כך הרבה השתדלות, נחשוב שאנחנו מחליטים ונכעס שלא הולך כמו שצריך, אז הקב"ה כביכול "יוצא מהתמונה" ואינו יכול לעזור. "השליך על השם יהבך והוא יכלכלך" (תהילים נ"ה, כ"ג) - בפסוק נאמר דווקא משליכים ולא מניחים. כי כשאדם משליך הוא עוזב לגמרי מהיד שלו, וכשמניחים היד עדיין על אותו הדבר עד שמניח. כמו כן, ההשלכה היא רגעית, פתאומית, משליכים וזהו. שמניחים לאט יש זמן לחשוב ולהתאחרט. כוללנו ואפילו הרבה עניינים בחיים שדורשים החלטות או בחירות, או שינוי בכל רגע או בכל סיטואציה יש תמיד למה לדאוג ומה לבדוק. ברגע שנלמד להשליך, כביכול להשתכר (בלי יין), לאבד את השכל שאומר לך שאת קובעת ומחליטה ושאת לא תעשי אז כלום לא יזוז - להשליך לגמרי את הבעיה ולהגיד להשם "אתה תעשה הכול! אני לא יודעת כלום, אני לא מחליטה ולא יכולה בעצמי שום דבר" באותם רגעים שהאישה באמת משחררת במחשבה, הקב"ה נכנס לתמונה - עכשיו הוא יכול לסדר לך את העניינים. בשעה שהגאווה נכנסת לתמונה, כשאנו חושבים שאנו פועלים, הקב"ה נותן לנו להסתדר בעצמנו, ובאמת שלא כדאי לנו. אז פורים לאחר מצוות מתנות לאביונים, משלוחי מנות, קריאת המגילה ומשתה השמחה, באנה נהרגש באמירת "מה שאלתך ויניתן לך" (מגילת אסתר פרק ה') - ונבקש מאבא שלנו את כל הבקשות האישיות, זהו עת רצון אמיתית.

בזמן שמחה ניתן להשיג את המתנות הגדולות ביותר, רוח הקודש שירתה על דוד המלך כששמח, כמו שנאמר "כנגן המנגן ותהי עליו יד השם" (מלכים ב'). מחג הפורים הקרב ובא, נשאב את השמחה לכל ימות השנה, ינקח את היכולת להשליך ולא להחזיק חזק את הבעיות. להאמיין ולתת להשם לעשות את העבודה שלו, לנהל לנו את החיים בצורה המתוקה והאוהבת ביותר שיש!

לרכישת הספר "תוכו רצוף אהבה" מאת מחברת הטור:

0548491930

מוסר עם סיפור

מאת הרב יעקב עמר שליט"א



הרביעה בבית משפטי שהתהפכה ברגע אחד

בפ'רשת השבוע שמו של משה רבנו אינו מזכיר, והסבה לכך פי משה רבנו פנה אל בורא עולם שיציל את כלל ישראל מקליה, ואמר אם אינך עושה פן "מחני נא מספרך אשר כתבת". וכיון שכן מלדת משה כל פרשה הוא מזכיר חוץ מתפלה. המתבונן ישים לב את ענין פוחם של הצדיקים שמוכנים להקריב את עצמם

פנינים מהפרשה



לבטל את הספקות

בפרשה שלפני פורים נוהגים לקרוא את פרשת "זכור" שחיובה מן התורה, שבה מתארים לנו הפסוקים את מעשה עמלק הרשע.

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך מצאתכם ממצרים: אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אליהם" (דברים כה, יח).

מצידה זו מסמלת לא רק שצריך לאבד עם מסוים, אלא גם אישיות מיוחדת אשר לעיתים מקננת בקרבנו הלא הוא היצר הרע. ונמצאו כמה רמזים בדרכי הלחימה שלו עימנו במילה עמלק, ובפסוקים בפרשה זו. וכמו שאמר שלמה המלך ע"ה "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה" (משלי כד, ו), היינו שצריכים לנצח את המלאך הזה בערמוניות, וכאשר נדע את דרכי פעולתו תקל עלינו העבודה במשימה זו:

1. "אשר קרך בדרך":

היצר הרע לא בא לאדם בנסיון להחטיאו בבת אחת בעבירות חמורות, שהרי לא יצליח בכך; אלא הוא מתחיל בדבר קטן ולזול בהנהגה ראויה, ולזול במילי דרבנן, "כולם לא מקפידים...". ואחר שכבש את החלק הזה הוא עובר לחלק נוסף, עד שרואים את האדם רחוק מאד משמירת תורה ומצוות, רחמנא לצלן.

ולמעשה זו גמרא ערוכה (שבת קה:): "כך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד ע"ז, והולך ועובד...". לכן כדי לגבור עליו צריך לנהוג בחכמה, וכמו שאמר חז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד לב), ולא לתת לו פתח להכנס כלל וכלל.

ללמד מהיצר הרע את אותה שיטה, שאם אנו רוצים להתקדם בעבודת ה', אל לנו לעשות צעדים מאד גדולים, כלומר מעבר חד, קיצוני, וכמו שכתב הגה"צ ר' שלמה וולבה זצוק"ל ב"עלי שור", שאחד מכוחות הנפש שבאדם הוא כח המרידה. וכדי להתגבר עליו יש לקבל עלינו קבלות קטנות שבדאי נוכל לעמוד בהם, (כמו שעושים לקראת הימים הנוראים), וע"י כך ההיצר הרע פחות מתנגד לאדם.

וכן עצה זו מאד עוזרת בלימוד, כגון אדם אשר מרגיש קושי בתחילת הסדר (או כאשר יש לו זמן פנוי) לשבת וללמוד, אם יאמר לעצמו "רק חמש דקות אתחיל ללמוד ואחר כך נראה מה יהיה..." - יזכה ללמוד במשך זמן רב, והמשימה של סדר שלם תהיה קלה בעיניו יותר מאשר חשבה.

2. עמלק = ספק:

מספר המלה "עמלק" בגימטריא שוה למלה "ספק" (240).

פעמים שהיצר הרע מטיל לאדם ספיקות באמונה, ספיקות דמיוניים בהלכה וכדומה, ואז אדם לא עושה את הנדרש ממנו. ולעתים אדם רוצה לעשות דבר האסור אבל הוא מפחד לעשותו, ובא ההיצר הרע ומטיל ספק בדבר, "מי אמר שזה אסור, ואולי זה מותר וכו'".

וכמו שרואים במסופר בתורה, שאחר שנעשו נסים רבים לעם ישראל במצרים ועל הים, אף אומה לא העזה להתקרב אליהם, אך עמלק רצה לגרום להם ספק בכוחו של עמ"י וה' יתברך, ו"צינן את האמבטיה", כמו שרש"י אומר על הפסוק "אשר קרך בדרך" (דברים כה, יח) שעמלק צינן את המורא של ישראל על אומות העולם, שהראה להם שאפשר להלחם בישראל.

[וכתב ביתר בירור בספר "והיית אך שמח" (עמוד 290): "...שעניינו של עמלק הוא להטיל ספק בדברים הברורים ביותר, כדי למנוע את ההליכה בדרך לשלמות יעוד העולם"].

3. עמלק = דולר = עצלן (240)

המלים הני"ל מסמלים את האדם משני העולמות, מהעולם הזה ומהעולם הבא, (תפארת ישראל אבות פ"ד מכ"א), משום שאם שקוע רק בעניינים אלו זה בא על חשבון הדברים העיקריים בחיים, כמו שכתוב במשנה באבות: "רבי אלעזר הקפר אומר הקנאה, התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם" (שם).

ועוד מידה רעה - מידת העצלות, שבגללה האדם פועל בעבודת ה' בלא חשק ופעמים אף מדלג על מצוה כזו או אחרת.

וכן רמוז עניין זה בראשי תיבות של המילה עמלק: עוד מעט, לא עכשיו, קשה לי. כך אדם דוחה עד שלבסוף מפספס את המצוה. וכן נתנו רמז דורשי רשומות על הפסוק "צא הלחם בעמלק - מקור", שדרך מלחמתו של היצר הרע המשול לעמלק היא הדחייה למועד מאוחר יותר - "מחר". וכן אמר חתנא דבי נשיאה הרה"ג ר' יצחק קולדצקי שליט"א, המשנה באבות אומרת (פ"מ מ"ב) - "הוי רץ למצוה קלה כבחמורה", שאחר מצוה צריך לרוץ משום שהיא בורחת ואם יתמהמה אז כבר לא יוכל לקיימה. (וכן אנו אומרים ב"אלוהי נצור" - "ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי"). וכמאמר הלל (שם פ"א מ"ד) "ואם לא עכשיו אימתי", וכן "הלל אומר... ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תיפנה" (פ"ב מ"ד).

וכדאי נשתמש בשיטה זו גם לעבוד את ה', כאשר היצר הרע מפתה ומלהיב אותנו אחר עבירה, נדחה אותו "עוד כמה דקות...", וכן הלאה עד שיעבור זעם. ויהי רצון שנוכה לקיים מצוות מחיית עמלק מתוכנו כהלכתו אמן (מתוך מיד מלכים על התורה והמועדים, ניתן לקבלו ללא עלות בבקשה למייל zicuy.harabim26@gmail.com).

למען כלל ישראל, לכן זוכים הצדיקים לדבר העצום צדיק גזר והקב"ה מקיים: כפיככול בורא עולם אומר אני פפוף אליהם. ספר ידידי ורעי הרה"ג אגלין בוחניק שליט"א מרבני העיר אשדוד ששמע מפי בעל המעשה. הנהיג קנה חנות בקניון באשדוד, והיו אנשים שהחלו להציק לו ולדרש ממנו קספים וכו', ירדו לחייו ממש. הוא נסע את הגאון רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל וספר לו דברים פהינתם.

המשך בעמוד האחרון



המשך מוסר עם סיפור

שאל אותו הרב שטיינמן – האם אתה נמצא בשעור תורה. השיב האיש – כן הרב אני לומד עם אברהם ככולל עם כמה אברהמים שלומדים עם בעלי פתים. אמר לו הרב אז תסע לחוץ לארץ לאסוף כספים לכולל... התפלא האיש, הוא בא לבקש עצה כנגד המתנפלים אליו, אין זה מתפקידי לראג לקספי הכולל, בסך הכל אני לומד שם בליילה עם אברהם, ובפרט שמעולם לא התנסיתי באסיפת כספים. הרב התעקש על תשובתו – תסע לחוץ לארץ לאסוף כסף לכולל. החליט היהודי לקים את דברי הרב ככתבם וכלשונם בלי שום הרורים. לקח מתב המלצה על הכולל קנה פרטיס טיסה ונסע לארצות הברית. חזר בלי הרבה כסף אבל עם הרבה אמונה בצדיק. תקופה קצרה לאחר מכן קבל זמון לבית משפט. המתנפלים פברקו כל מיני האשמות נגדו, הביאו עדים וצלומים שפברקו תקף אותם והסב להם נזקים. חשב לעצמו שאין בו עוד טפת כח עד שהיה קצת שקט תקופה קצרה הנה הם הגיעו בגדול, גם אם יוכיח בבית משפט שהוא צודק הוא לבנתים יצטרך להוציא הרבה כספים וגם זמן ועגמת נפש ועוד. תוך פדי שהוא מעגן בכתב התביעה נגדו, החליט שהוא הולך לבית משפט בכל הכח, וה' יהיה בעזרו.

הגיע יום המשפט עורך הדין של התביעה קרא את כתב האשמה החמור בקשר דקות ארוכות ותאר בפאתוס כיצד הנאשם תקף אנשים והסב נזקים וכו'. השופטים חמורי סבר פנו לנאשם מה יש לו לומר להגנתו? ובפרט שבא אפלו בלי עורך דין. הנאשם פנה אל בית המשפט ואמר שהוא לא טוען מאומה הוא רק יתן לבית המשפט חמור מסים לעיון, ונתן להם אשורי יציאה מהארץ בכל התקופה שהם טוענים שפברקו הוא תקף ו... אי אפטר לתאר במלים מה שהתחולל בבית המשפט... קלוגם נחשף בכל עצמתו, וכאן המשיר הנאשם ואמר שהם פבר מתנפלים לו תקופה ארוכה וכו', והדברים נפלו על אזנים קשובות. ובית המשפט חיב אותם בסכומים אדירים והוצאת דבה וכו'. ואז התברר כמה הכח של הצדיק, הוא נסע לחוץ לארץ ולא הבין כמה זה בשביל המצב שלו, ולא בשביל הכולל. הקב"ה שומע לתפלות הצדיק ובקשותיו כי הוא מוכן למחוק את שמו בשביל כלל ישראל. נקדה נוקשת השבת נקרא גם מחיית עמלק "זכר" לפעמים 'עמלק' נסה לקרר אותנו באמונת חכמים בכל הדרכים אבל אנהנו נתעקש להמשיך להאמין בחכמי ישראל גם אם לידם יהיו גחזי' מכל הסוגים.

המסעדה
מאת הרב אהוד מולאי שליט"א

**יש לכם שמחה במשפחה?
ברית. חתונה. בר מצוה.**

יזמה הסמלה לקיים סעודת עניים באותו היום לאנשים שאין להם.
בתרומה של 400 ש"ח השתתפות ב"סעודה"
תהי שותפים להאכל למעלה מסאה ועשרים איש להצלתכם

להשתתפות חייגו: 03-8000770

שותפים!
בשעה טובה קיבלנו היתר לעוד שתי קומות

ולכם יש אפשרות להיות שותפים בכל הזכויות שיהיו במקום

מטר 36x400
חצי מטר 36x200
אמה 36x100

זמן להצטרף להצטרף פה עכשיו!

צרו קשר: 03-8000770

שמירת הלשון
מאת הרב אהוד מולאי שליט"א

"מברך רעהו בקול גדול... קללה תחשב לו" (משלי כ"ז י"ד)

כותב החפץ חיים' (כלל ט' הלכה ג'), שצריך אדם להזהר מלשבח את חברו באופן שיכול לגרום לחברו נזק והפסד על ידי השבח. למשל: ראובן עובד במפעל ויש אתו באותה מחלקה עוד 50 עובדים שכולם מקבלים את אותה משכורת. יום אחד קיבל ראובן תוספת של 1,500 ₪ למשכורת החדשה ממנהל המפעל מר פריץ. בהפסקת צהורים, סיפר ראובן לכל העובדים בקול גדול: "איזה לב זהב יש למנהל שלנו מר פריץ, זכינו, החדש הוא הוסיף לי במשכורת 1,500 ₪ בלי שאעבוד שעות נוספות ובלי שאעשה משהו מיוחד". אומר 'החפץ חיים', שיכול להיות שבאמת מר פריץ הוא אדם זהב ויש לו לב זהב, אבל אסור היה לראובן לשבח בפי ציבור העובדים ולומר שקיבל תוספת של 1,500 ₪ למשכורת בלי לעבוד שעות נוספות, כיון שזה יכול לגרום שאר העובדים יגידו "למה נגרע?", וידרשו תוספת במשכורת או שיטרו איבה למנהל שעושה אפליה בין העובדים. ולכן אף על פי שראובן לא אמר דברי גנאי על מנהל המפעל וגם לא הרבה בשבחי וגם לא שבחו בפני שונאיו, עדיין מה שאמר זה בגדר "אבק לשון הרע". כל מי שקורא ברגע זה את החיזוק בשמירת הלשון, קיבל העלאה במשכורת מבורא עולם, סכומים שאינו יכול לתאר ולשער. ויהי רצון שזנכה לביאת גואל צדק מהר. אמן כן יהי רצון.

ניתן לשמוע חיזוק קצר (דקה וחצי) מידי יום ביזמו בהלכות שמירת הלשון, בטל: 069-2222-077 שלושה 3 זאה"כ הקש 1. שמוע ותהי נפשכם!

פניו הדף היומי
מאת הרב"ג יגון מרדכי זכאי שליט"א

ברכה אחרונה על שתית קפה במלה דעתו אצל כל אדם (נזיר דף לז):

בסוגיתנו מבואר הדין שבשביל לחייב אדם עונש מלקות כשאכל דבר אסור צריך שיאכל שיעור כזית בפרק זמן של כדי אכילת פרס דהיינו זמן אכילת שיעור 3-4 ביצים פת שמבואר בפוסקים שהוא זמן נע בין 4-7 דקות, וביארה הגמרא שלכן לשיטת חכמים מי שאכל בפסח כותח הבבלי (שהוא מאכל שמעורבים בו מי חלב מלח וחתיכות פת ישנות) אף שעבר איסור אינו חייב מלקות שכן הדרך לאכול ולטבול בו במשך זמן ממושך יותר מכדי אכילה פרס, וגם אם אותו אדם וגמא אתו כולו בבת אחת כיון שאין דרך בני אדם לשתות ממנו בבת אחת היות והוא חריף ממילא בטלה דעתו אצל כל אדם שאינם רגילים לשתות כך ואינו מתחייב בעונש מלקות.

ודנו הפוסקים לגבי דין ברכה אחרונה (בורא נפשות רבות) על משקים שהרי בסתם משקים מתחייב בברכה אחרונה כששתה בשיעור זמן של שתיית רביעית, מה יהא הדין לגבי ברכה אחרונה בשתיית משקאות חמים כגון תה או קפה שלוגמים מים מעט מעט מפני חומם האם כיוון שהדרך לשתות מהם מעט מעט יתחייב בברכה אחרונה, או שאין לחלק ובכל המשקים אם שתה כדי שיעור שתיית רביעית מברך ברכה אחרונה ובלאו הכי אינו מברך. המשנה למלך (בפ"ג מהלכות ברכות הלכה י"ב) הוכיח מסוגיתנו שגם בדבר חריף ככותח הבבלי שהדרך לאכול ממנו מעט מעט ובזמן ארוך לא השתנה דינו משאר המאכלים ואם כן הוא הדין לגבי שתית קפה אין מברכים אחריו ברכה אחרונה (ובספרי חידושי המשנה למלך על הש"ס בחידושים ליומא דף פ: פלפתי בדבריו).

אולם המנחת חינוך (מצות שיג) כתב לחלק שלגבי חיוב ברכה אחרונה הם דנים על כל דבר לבופו מהו שיעור אכילתו ולכן במשקה חם שהדרך לשתותו במשך זמן רב יותר מכדי שתיית רביעית ולכן יברך עליו ברכה אחרונה.

והנה מרן החיד"א בברכי יוסף (סימן רד) הביא שהיו רבנים שחיכו עד שהצטנן הקפה ואז שותו ממנו שיעור רביעית ומרכו ברכה אחרונה. והחיד"א כתב שהיות ואין זו הדרך לשתות ממנו כשהוא קר אם כן בטלה דעתו לגבי רוב העולם ואין מברכים. אם כי המשנה בורה (סימן רי) צידד שיכולים לברך כשהמתינו עד שיתקרר הקפה או התה, ובשו"ת אור לציון ח"ב (פרק יד סעיף כז) כתב שבין בקפה ובין בתה כיוון שהרגילות לשתות כשהם חמים אין לברך ברכה אחרונה, אמנם בכף החיים (סימן רד) וכן בחזון עובדיה ברכות(עמוד רס) צידדו שבמקום שיש רגילות לעשות כן ובפרט בשתיית תה כשמניחים להצטנן ושותה רביעית, מברך ברכה אחרונה. **שבת שלום**